

Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2002

INGVAR SVENSSON

Svensson, I.: Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2002. [Remarkable records of Microlepidoptera in Sweden during 2002.]. – Entomologisk Tidskrift 124 (1-2): 13-21. Uppsala, Sweden 2003. ISSN 0013-886x.

The series of annual compilations of remarkable records of Microlepidoptera is continued for the 30th year. At least in south Sweden the winter was short and mild. In the north summer appeared exceptionally early - e.g. 27° C at Karesuando 31st May - but soon the weather became more normal but many of the June-July moths were already gone. A very warm and dry period came from the south 10th July and spread almost all over the country and continued with a short break 22-26 July into September. Probably the drought was to blame, as fewer and fewer moths came to light from August on, also nights with temperatures around +20° C. As autumn approached, warm eastern winds brought many immigrants to the south-eastern provinces but not in such great numbers as in the previous year. Three species are recorded new to Sweden: *Zelleria oleastrella* (Millière, 1864), *Coleophora jaernaensis* Björklund & Palmquist 2002 and *Eucosma metzneriana* (Treitschke, 1830). At present 1688 species of Microlepidoptera are known from our country.

I. Svensson, Vivedalsvägen 10, Österslöv, SE-291 94 Kristianstad, Sweden.

Inledning

Detta är den 30:e årsrapporten om anmärkningsvärda småfjärilfynd i Sverige. Liksom förut behandlas i ett särskilt avsnitt sådana arter som är särskilt intressanta och följs av ett avsnitt om immigration. Förutom vetenskapliga namn används i dessa två avsnitt även svenska namn enligt Svensson & Palmqvist (1990). Berättelserna om de olika arterna grundas på insamlarnas egna uppgifter. I ett följande avsnitt förtecknas nya landskapsfynd, inklusive sådana från de föregående avsnitten. Insamlare anges här genom förkortningar enligt ZOO-TAX (Cederholm 1978, 1991). Insamlingsår anges endast för fynd före 2002. En förteckning över insamlare följer därefter.

Rapporten bygger på senaste upplagan av fjärilskatalogen (Svensson et al. 1994), med samma systematik och nomenklatur. Nu omnämnda arter uppdateras enligt nyare publikationer. Katalogens numrering används i avsnittet om nya land-

skapsfynd. Auktorsnamnen utelämnas här.

Efter en mild vinter kom våren tidigt med lövsprickning i södra Sverige redan i slutet av april. Mest anmärkningsvärt var att högsommarväder infann sig redan i slutet av maj i nordligaste delen av landet med exempelvis +27° i Karesuando den 31. Det fanns dock inga fjärilsamlare på plats som kunde rapportera om hur högsommarfjärilarna uppträdde, men förekomsten av några starkt avflugna *Ancylis*-arter och frånvaron av flera andra vanliga småfjärilararter efter mitten av juni då det blev mer normalt sommarväder antydde att flygtiden redan var över för många av dem. I södra delen av landet kom högsommarvärmerna på allvar först omkring 10 juli och det varma och torra vädret fortsatte med ett kort avbrott 22-26 juli till långt in i september. Mängden fjärilar avtog snabbt redan i augusti, något som kanske kan bero på torkan. Däremot gynnades immigranter, se avsnittet om immigration. Vin-

tern visade sig ovanligt tidigt med snöfall ända nere i Skåne redan efter mitten av oktober men isläggning där först efter jul. Även höstfjärilarna visade en mycket låg frekvens och minerande larver var mest fåtaliga liksom de föregående två höstarna. Medeltemperaturen för året slutade på omkring 1° över det normala såväl längst i söder som längst i norr.

Det blev åter igen ett år med några nya arter för Sverige, tre stycken: *Zelleria oleastrella* (Millière, 1864), *Coleophora jaernaensis* Björklund & Palmquist 2002 och *Eucosma metzneriana* (Treitschke, 1830). Antalet kända arter småfjärilar i Sverige uppgår nu till 1688.

Hjärtligt tack till alla medverkande till denna berättelse. Man kan bara önska att vi vore fler småfjärilsamlare. Som vanligt bör rapporter för år 2003 lämnas till mig omedelbart efter trettondagen för att hinna publiceras före högsäsongen.

Intressantare arter

Nemapogon inconditella (Lucas), heyden-svampmal, har endast insamlats en gång för länge sedan i Sverige, då Per Benander tog två exemplar på ljus i Sk. Sandhammaren 17.VI.1954. Den har återfunnits på en helt ny lokal. Jan Jonasson insamlade en hane 18.VI.2000 på Gotska Sandön vid en gammal byggnad ute i sanddynerna. Djuret var mycket väl kamouflerat när det slog ner i sanden. Fjärilen synes i norra Europa endast förekomma i kustnära, ofta ung, tallskog. Sammansättningen av artens feromon synes vara känd och troligen skulle användning av detta visa att arten är betydligt mer utbredd och vanligare än de få fynden antyder.

Leucospilapteryx omissella (Stainton), gråbostyltmal, påträffades som minor ny för landet i Sk. Klagshamn 13.IX.1992 (Svensson 1993) och har sedan befunnits ha en fast förekomst där men verkade inte ha spritt sig vidare. Äntligen har arten insamlats på en ny lokal i Sk. Ö.Hoby, Örnahusen, ett exemplar 1.VIII.2002 av Clas Källander och Nils Ryrholm. Sannolikt är fjärilen en migrant, eftersom den hittades samma natt som *Digitivalva reticulella*, norskknoppemal, och de migrerande nattflyna *Hydraecia ultima* och *Autographa mandarina*. Dock finns det mycket av näringsväxten, gråbo, *Artemisia*

vulgaris på lokalen, så framtiden får utvisa om den är bofast.

Phyllonorycter irmella (Palm), eremitguldmal. Arten har numera synonymiserats med *P. lautella*, ekplantguldmal (Nieukerken et al. 2002). Typlokalen är Norra Stadsberget i Me. Sundsvall och jag har ofta sett efter arten i omgivningarna vid genomresa och ägnat en hel dag åt att söka minor på berget 1.IX.1998. De enda minor som kunde upptäckas där fanns på rönna, *Sorbus aucuparia*. Inga fjärilar kläcktes men från ett kvarsittande puppskal kunde DNA kontrolleras och visade sig som väntat tillhöra *P. sorbi*, rönnguldmal. Ingen ek kunde överhuvud upptäckas på berget och alltså heller inga ekplantor, normal värd för *lautella*. Under sommaren 2002 gjorde jag två besök i ett äldre planterat ekbestånd några km från typlokalen, men inga guldmalminor fanns i bladen och ekplantor saknades helt, endast en ca 25-årig ek som kan häröra från naturlig förnygring fanns i närheten. Allt tyder på att lämpligt substrat för *lautella* sällan förekommer så långt norrut och att arten inte kan utvecklas där. Vissa misstankar finns att typdjuret kan vara feletiketterat men kanske ändå inte utländskt. Emellertid saknas rotstreck i framvingarna, något som aldrig annars iakttagits på svenska exemplar och de ljusa hakarna är nästan liksidiga trianglar mot annars mera strecklika. Det kan finnas fog för att låta *irmella* stå kvar i den svenska listan, så att en eventuell god art inte för alltid förloras i synonymins ocean.

Argyresthia trifasciata (Staudinger), trädgårdsmaal, sprider sig långsamt i landet. Per Prütz meddelar att fjärilen svärmar talrikt kring hans thujahäck i Landskrona under försommaren. Ett längre hopp i utbredningen rapporteras av Peter Koch-Schmidt som funnit den i Sm. Nybro 1-10.VI.2002.

Zelleria oleastrella (Millière). Efter en insamlingsresa hittade Jan-Olov Björklund 27.V.2002 i köksfönstret hemma i Up. Sollentuna, Södersätra en liten mal som han inte kände igen. Till utseende och uppträdande liknade den något en *Swammerdamia*, men vid prepareringen kunde han se att det inte var någon från Sverige känd art. Flera fjärilsamlarkollegor tittade på djuret utan resultat. Efter att ha lagt ut

Fig. 1. Det med ett olivträd i kruka införda exemplaret av *Zelleria oleastrella* (Millière), föreslagen det svenska namnet olivträds-mal. Foto: Clas Källander.

The single Swedish specimen of *Zelleria oleastrella*, imported with a potted olive tree.

djuret på Internet fick han så svar från Ole Karsholt i Köpenhamn att det var ett exemplar av den på olivträd levande arten *Z. oleastrella*. Det löste det hela, hans dotter hade tidigare på våren kommit hem med just ett sådant odlat i kruka. Fjärilen (Fig. 1) som har en vingbredd på 15 mm är uppenbart införd och kan knappast bli bofast i landet. Som svenskt namn föreslås **olivträds-mal**.

Digitivalva valeriella (Snellen), luddkrisslemal. Fjärilen hittades ny för landet 3.VIII.1998 i Sk. Gässie (Svensson 1999) men de följande åren har flera samlare sökt arten på lokalen utan att kunna finna den. Att den finns kvar kunde Bo Olsson konstatera när han skraphåvade 6 exemplar på en halvtimme i pannlampsbelysning på natten den 16.VII.2002. Detta var dock vid diket längs markvägen ner till stranden. På strandäng- en där den togs 1998 kunde intet exemplar skrapas upp, vilket kanske berodde på att värdväxten var starkt övervuxen av gräs. Det skulle troligen behövas viss betning. Det tidiga fynddatumet förklaras av högsommarvädret.

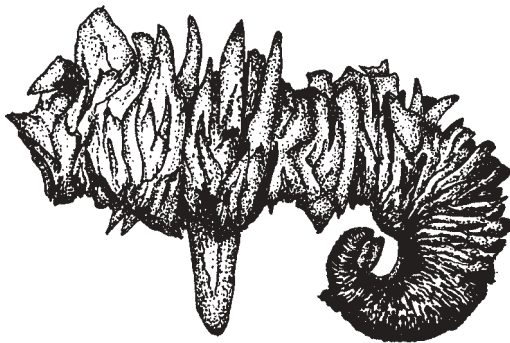
Digitivalva reticulella (Hübner), norsk-noppemal, togs oväntat under högsommarvädret 2002 på flera lokaler utanför den normala mera nordvästliga i landet. Sannolikt rör det sig om en inflygning från öster, eftersom de i flera fall togs samtidigt med typiska immigranter som exempelvis nattflyna *Hydraecia ultima* och *Autographa mandarina*. Dessutom verkade fjärilarna

mindre och ha något avvikande vingteckning jämfört med inhemska. Genitalierna visade avvikelser gentemot standardlitteraturen, exempelvis genom att honan saknar taggfält bakom ostium men avviker föga från exemplar från norra Sverige. Det kan finnas anledning att se närmare på problemet. De förmodat influgna fjärilarna har tagits i Sk. Ö.Hoby, Örnahusen 4 exemplar 1.VIII, av Clas Källander och Nils Ryrholm, i Öl. Sandby, Åby sandstätt 2 exemplar 20.VII av Mats Lindeborg, samma lokal en hona 31.VII av Christer Bergendorff och i Up. Rådmansö, Riddersholm 2 exemplar 6.VIII av Jan-Olov Björklund.

Bedellia somnulentella (Zeller), åkervinde-mal, fick jag ny för landet på Ljus i Sk. Österslöv 25.VIII.1953. Därefter har den inte syntts till här men väl ibland på Öland och Gotland, medan den minerande larven inte verkar ha påträffats. År 2002 synes ha varit ett gott år för arten. Den kom återigen till Ljus i Österslöv 26.VIII, Jan-Olov Björklund tog ett flygande exemplar i Sk. Klaghamn 4.X och talrika minor med larver insamlades i Öl. Stenåsa 21-22.IX av Håkan Elmquist, Lars Imby, Mats Lindeborg och Göran Palmqvist liksom i Uppland, Bergshamra 9.VIII av Bert Gustafsson, alla på snårvinde, *Calystegia sepium*. I Tjeckien har jag funnit minorerna på åkervinde, *Convolvulus arvensis*, men helst skuggigt inne i snår o.d.

Agonopterix subpropinquella (Stainton), större tistelplattmal, återvinner sakta men säkert sin plats i den svenska faunan. Nu har Clas Källander och Nils Ryrholm återfunnit den också i sydöstra Skåne, ett exemplar i Ljusfälla 4-26.VIII i Löderup, Järahusen, senast sedd där 1994. Håkan Elmquist rapporterar den från Kämpinge 12.VIII och Kabusa 14.VIII.

Ethmia dodecea (Haworth), prickig stenfrö-mal. Trots åtgärdsförslag i artfaktablad 1989 för att rädda den akut hotade arten, har den med stor sannolikhet tillåtits att dö ut i landet. Åtminstone har arten inte kunnat återfinnas vid noggrant eftersök 10-12 juni 2002 på lokalen på Ridön i Västmanland av Jan-Olov Björklund, Håkan Elmquist, Göran Liljeberg och Göran Palmqvist. Från noterade ca 150 plantor av värdväxten, stenfrö, *Lithospermum officinale*, år 2001 hade antalet minskat till ca 20 på ett år. Ett löv-

7 mm

Fig. 2. Den 7 mm långa säcken av *Coleophora cornutella* (H.-S.), mossesäckmal, från Uppland, tecknad av Roland Johansson.

The 7 mm long case of *Coleophora cornutella* from the province of Uppland, drawn by Roland Johansson.

skogshygge som nyligen planterats med gran och där fjärilen särskilt förekom 1979, hade inte åtgärdats enligt förslag utan granen hade tillåtits sluta sig. Även Bo Olsson hade besökt Ridön 3 juni utan att finna arten. Till vad har vi s.k. naturvård i Sverige?

Elachista quadripunctella (Hübner), fympunkterad fryleminerarmal, ses ytterst sällan som fjäril och även minan är svår att hitta (Svensson 1995). Långt från tidigare kända lokaler fann Hans Petersson en mina med puppa 28.III.2002 i Bo. Munkedal, Kärnsjön, från vilken kläckte en hane 17.IV. Som vanligt växte värdplantan, vårfryle, *Luzula pilosa*, i äldre granskog. En vinter för många år sedan såg jag under en tjänsteförrättning i bokskog i Sk. Ör-kelljunga en mina på vårfryle som jag nappade åt mig. Larven var för stor för att vara någon av de andra kända minerarna på växten men dog tyvärr när bladet torkade. Man bör ta hela plantan och sätta i kruka eller vänta tills larven förpuppats. Vid ett kort återbesök på platsen i slutet av maj 1995 hittades endast minor av *Elachista gleichenella* och *E. tengstromi* i fjorårsbladen bland mossa och förna, så det återstår att belägga *E. quadripunctella* från Skåne.

Coleophora cornutella (H.-S.), mossesäckmal. Efter flera timmars letande 28.IV.2002 i

kanten av en myr i Up. Vika, Flororna, lyckades Jan-Olov Björklund, Ingemar Frycklund och Göran Palmqvist hitta en säck av arten på stam av pors, *Myrica gale*. Sistnämnde kläckte fjärilen tre veckor senare. Roland Johansson har ritat av säcken (Fig. 2). Senare, 14.VI, hävade Jan-Olov på kvällen ett hanexemplar på ett gungfly med pors i Up. Älvkarleby. Feromon för arten drog ingenting på platsen. Fynden visar att arten är etablerad i landet och kan sannolikt hittas på fler ställen.

Coleophora jaernaensis. Efter att ha varit känd i årtionden från flera lokaler i trakterna runt Mälaren har arten äntligen avbildats och fått sitt vetenskapliga namn (Björklund & Palmqvist 2002). Den liknar mest *C. argentula*, silverstreckad rölleksäckmal, men flyger normalt tidigare på sommaren, från mitten av juni, i närheten av bebyggelse och kommer gärna till ljus. Systematiskt står den mycket nära *C. saxicolella*, gulgrå mållsäckmal. Utanför Sverige är den hittills endast känd från södra Finland. Som svenskt namn föreslås **vitribbad mållsäckmal**, fast den kanske inte lever på mållor – säcken är ännu okänd.

Scrobipalopsis petasitis (Pfaffenzeller), fjällskräpmal, har inte oväntat tagits i Hr. Funäsdalen, Vivallen, av Göran Palmqvist. Det var ett något slitet exemplar på ljus i barrskog nära myrmark 31.VII.2002. Det är långt från en tidigare lokalen i Torne lappmark (Svensson 1993), men fjärilen är känd från mer närbelägna Dovre i Norge.

Ditula angustiorana (Haworth), idegranbredvecklare, finns en smula längre norrut i Skåne än som förut konstaterats, se Svensson (1995). Per Prütz rapporterar att han tagit några exemplar på kyrkogården i Landskrona 11.VII-5.VIII.2000.

Eana argentana (Clerck), silvergråvecklare, har haft en massförekomst på bangården i Da. Ludvika åtminstone år 2001 och 2002. Göran Ripler upptäckte arten där 24.VI.2001 och såg då uppskattningsvis mer än 1000 exemplar som lätt skrämde upp på dagen och flög tätt över marken, fortfarande fanns hundratal där 6.VII. Av en slump råkade han se i lokaltidningen att banverket planerade kemisk ogräsbekämpning den 1 juni 2002, vilket direkt kunde ha ödelagt fjärilpopulationen. Efter stora insatser lyckades

han få besprutningen uppskjuten till den 13 augusti och få en del av spårområdet undantaget. Vid hans första koll på fjärilpopulationen den 3.VI.2002 såg han omkring 50 exemplar på en kvart. Redan 12.VI fanns 1000-tals och ännu 12.VII fanns en hel del fjärilar kvar. Även om Göran inte har kunnat hitta arten på andra stationsområden som han besökt, exempelvis i Laxå, men väl en hel del andra intressanta fjärilssarter, anser han stationsområden som mycket underskattade biotoper. Järnvägar kan också vara goda spridningsstråk.

Acleris fimbriana (Thunberg), odonvårvecklare, är antingen mycket ovanlig eller också är den skicklig på att hålla sig dold, jämför (Svensson 2002). Fjärilen ertappas dessutom ofta långt från sina kläckningslokaler, exempelvis när Håkan Elmquist fick ett exemplar på ljus i Sö.Studsvik 13.IX.2002.

Epiblema tetragonana (Stephens), mörk rosenvecklare. På Fårön söder om Gräsö i Up. Östhammar påträffade Jan-Olov Björklund 2 nykläckta honor under eftermiddagen 10.VII.2002 sittande på låga kanelrosor, *Rosa majalis*, i strandskogen på den södra sidan av ön. Trots vidare eftersökningar och lamplysning kunde inga ytterligare exemplar uppbringas, men det var också en dålig kväll. Fjärilen har tagits på vitt skilda lokaler i landet men mest enstaka (Svensson 1993).

Eucosma metzneriana (Treitschke). Det högsommarväder som slog till i nordligaste Sverige redan i slutet av maj hade också en viss inverkan söderut med varma östliga vindar över Öland och Gotland. Uppenbarligen var det dessa som medförde landets första exemplar av arten. Roland Johansson fick 4 exemplar på ljus i Öl. Gårdby 29.V. 2002 och Mats Lindeborg ett exemplar i ljusfälla i Torslunda, Runsbäck. Vidare samma natt nådde ett exemplar till hans lampa i Sm. Kalmar. Till Mats ljusfälla i Runsbäck kom ytterligare exemplar 4.VI, 5.VI, 6.VI, 7.VI (2 st), 9.VI, 11.VI, 16.VI, 17.VI och 5.VII. Sammanlagt fick han in 12 exemplar, alla i ljusfälla. Också andra samlare fick in arten på ljus på Öland: Hans Karlsson 3 exemplar 31.V-12.VI i N.Möckleby, Dörby, Per-Eric Betzholtz ett exemplar vardera i Beijershamn 8.VI och Nedre Ålebäck 7-11.VII samt Bo Olsson ett exemplar 6.VI i Gårdby. Västerut nådde fjärilen till Peter

Koch-Schmidts lampa i Sm. Nybro 10.VI. På Gotland hamnade den i ljusfällor som tillhörde Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm, 3 exemplar i Hamra, Tuvlandet 25.V-28.VI, ett exemplar i Hamra Suders 25.V-28.VI och 2 exemplar i Sundre, Hallbjäns 25.V-29.VI. Sammanlagt har alltså hela 29 exemplar belagts och det finns all anledning tro att arten invaderat landet för att stanna. Fjärilen (Fig. 3) påminner om *E. pupillana*, malörtstjälkvecklare, men den mörka haken på framvingen går snett utåt från bakkanten i stället för snett inåt. Larven anges leva övervintrande till maj i skottspetsen av gråbo och malört, *Artemisia vulgaris* och *A. absinthium*, som faller av och medför en ansvällning på den kvarvarande stammens topp. Förpuppning i spinn i nedre delen av stjälken. Som svenskt namn föreslås **malörtskottvecklare**.

Cydia fissana (Frölich), dubbelmåneärtvecklare, har Göran Palmqvist påträffat 13.VI och 6.VII hittills nordligast i landet i Sö. Stora Vika, kalkstensbrottet. Sådana av människan åstadkomna onaturliga naturtyper som stenbrott och grustäkter kan erbjuda viktiga refugier för växter och djur under många år i ett annars negativt omvandlat landskap. I detta kalkstensbrott har *Microstega hyalinalis*, sidengult ängsmott, och *Oncocera semirubella*, käringtandmott, flugit bra under alla år. Även blåeldsarten *Cynaeda dentalis*, tandmott, finns i området. Göran har under många år gjort insamlingar i brottet med omgivning. Sedan verksamheten med kalkstensbrytning upphörde för drygt 20 år sedan har en viss igenväxning skett i slänter, vägkanter och torrängspartier. I samband med en exkursion anordnad av Svenska Naturskyddsföreningens lokalkrets i Nynäshamn tog han upp frågan om behovet att slyröja och öppna upp vissa fina partier och fick positivt gensvar. Han höll i oktober en kväll mitt i veckan ett föredrag med diabler om fjärilar. Följande lördag i hällregn samlades hela 8 personer försedda med sågar och yxor m.m. och började röjningar för att gynna blommor och fjärilar. Arbetet kommer att fortsätta kommande år. Sammanlagt har Göran funnit drygt 30 rödlistade fjärilar där, bl.a. *Psychoides verhuella*, *Levipalpus hepatariella*, *Coleophora partitella*, *C. hackmani*, *Chrysochista lathamella*, *Platyptilia tesseradactyla* och *Pterophorus baliodactylus*.

Fig. 3. *Eucosma metzneriana* (Treitschke), föreslagen det svenska namnet malörtskottvecklare. Efter den invasionsartade inflygningen till sydöstra Sverige blir arten förhoppningsvis svensk medborgare.

Eucosma metzneriana invaded south-eastern Sweden in 2002 and will hopefully get Swedish citizenship.

Oncocera semirubella (Scopoli), käringtandmott, har förutom från ovannämnda lokal rapporterats från åtskilliga platser: Öl. Arontorp 8.VI, Beijershamn 20.VII och Nedre Ålebäck 7-11.VII av Per-Eric Betzholtz, Ottenbylund 20.VII, Gårdby och N. Möckleby 21.VII av Hans Karlsson, Gårdby 20.VII, 30.VII, 2.VIII och Sandby 9.VIII av Peter Koch-Schmidt, och Gårdby 1.VIII av Markus Forslund, som även noterat den från Go. Sudret 26.VII, Ög. Åsbackarna 31.VII av Markus Franzén samt slutligen Up. Rådmansö 20.VII av Jan-Olov Björklund. En del av dessa fynd kan härröra från inflygning.

Nephoterix angustella (Hübner), benvedsmott, håller sannolikt på att etablera sig i landet liksom i Danmark. Det fjärde svenska exemplaret tog Peter Koch-Schmidt i Öl. Gårdby 9.VIII och det femte Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm i Ljusfälla i Go. Hamra, Tuvlandet 9-30.VIII.

Pyralis regalis D&S., kungligt ljusmott. Totalt 5 exemplar har erhållits i ljusfällor på södra Gotland 29.VI-2.VIII av Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm. Det har genom åren blivit så många fynd av arten på ön att alla knappast kan förklaras med migration. Den är troligen bofast.

Agriphila geniculea (Haworth), knägräsmott, ses på allt fler platser. Håkan Elmquist rapporte-

rar arten från Sk. Sandhammaren, Backåkra 10 och 13.VIII samt Kämpinge 12.VIII.2002. Göran Palmqvist fann arten i Kabusa 11.VIII och i Backåkra 13.VIII.

Loxostege turbidalis (Treitschke), fältmalörtsmott, tog Hans Karlsson ett exemplar av i Sk. Brösarp 9.VII.2001. Förhoppningsvis kan arten återigen få fotfäste i landet. I trakten finns gott om näringsväxten för larven.

Agrotera nemoralis (Scopoli), avenboksmott, kanske håller på att komma tillbaka i Sverige. Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm rapporterar 3 exemplar från Ljusfälla i Go. Hamra 25.V-29.VI, artens normala flygtid.

En del **extragenerationsdjur** (eller kanske immigranter) från Öland berättar Per-Eric Betzholtz om: *Selagia spadicella* Arontorp 13.IX, *Myelois circumvoluta* Nedre Ålebäck 27.VII-2.IX, *Phlyctaenia coronata* Näsby 28.VIII-4.IX, *Evergestis limbata* Näsby och Solberga 28.VIII-4.IX, *Dioryctria abietella* Beijershamn 15.IX, *Pediasia contaminella* Arontorp 10.IX, Beijershamn 5.X, Nedre Ålebäck 1-10.X och Näsby 2-14.X, *Mecyna flavalis* Arontorp 13.IX och *Pleuroptya ruralis* tämligen riklig slutet av september – början av oktober. Själv fick jag en *Acleris notana* på lampa i Sk. Åhus 19.VII, förmodligen en sommargeneration som kanske inte setts i landet förut.

Immigration

Det var återigen ett ganska gott immigrationsår, även om långt ifrån lika stora mängder nattflymott (*Nomophila noctuella*) sågs som år 2001. Per-Eric Betzholtz fick 7 exemplar i sina ljusfällor på Öland, i Solberga och Näsby 23-28.VIII. Mats Lindeborg fick endast ett exemplar i Toroslunda 5.VIII. Clas Källander tog ett exemplar redan 25.V i Go. Sundre. I mer normal tid fick Mikael Johannesson, Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm 12 exemplar i Go Sundre 9-30.VIII och 3 exemplar på samma lokal 31.VIII-28.IX, vidare 3 exemplar i Go. Hamra 9-30.VIII samt tre exemplar i Sk. Ö. Hoby 13-30.VIII. I Sk Fjälkestad och Österslöv kom totalt endast 6 exemplar till mina lampor, det första 9.VIII och det sista 22.IX.

Mer anmärkningsvärd är inflygningen av kungsljusmott (*Anania verbascalis*) som annars

inte setts så ofta i Sverige. Det första exemplaret fick Hans Karlsson och Mats Lindeborg på ljus 20.VII i Öl. N. Möckleby, Bettorp, under årets kanske bästa sträcknatt. I Sk. Sandhammaren, Backåkra tog Håkan Elmquist och Göran Palmqvist varsitt exemplar 10.VIII. Peter Koch-Schmidt fick den i Öl. Sandby 15.VIII. I ljusfällor fick Per-Eric Betzholtz ett exemplar 28.VII-8.VIII, Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm ett exemplar i Go, Hamra 12.VII-2.VIII samt tillsammans med Mikael Johanneson ett exemplar i Sk. Löderup 4-26.VIII och totalt 4 exemplar i Ö. Hoby 2-17.VIII.

Vandräringsmott (*Udea ferrugalis*) rapporteras endast som efteranmälningar från år 2001. Hans Karlsson hade ca 90 exemplar i ljusfällor i Öl. N. Möckleby 16.IX-3.IX.2001 och Markus Franzén ljusfångade tre exemplar i Ög. Djursö 23.IX och ett exemplar i Hs. Friggesund 18-21.IX.

Även immigrantgräsmottet (*Euchromius ocellae*) har visat sig sparsamt. Per-Eric Betzholtz har fått arten på två lokaler på Öland: Näsby 9-14.VIII, Näsby 28.VIII-4.IX (2 exemplar) och Beijershamn 30.VIII. Hans Karlsson fick ett exemplar i Gårdby 12.VIII.

Vitt sydmott (*Palpita vitrealis*) är en av de sällsyntare immigranterna och intet exemplar rapporteras för år 2002 men väl ett par "efterblivna" från 2001. Markus Franzén har fått ett exemplar på ljus i Ög. Djursö 23.IX och Hans Karlsson ett från Öl. N. Möckleby 9-12.X, 2001. Totalt är nu 16 exemplar kända från Sverige.

Betmottet (*Loxostege sticticalis*) som ibland uppträder som immigrant men troligen också är bofast, rapporteras särskilt från Öland, där Mats Lindeborg tagit den i Sandby och Torslunda 20.VII och Per-Eric Betzholtz i Beijershamn 21.VII, Solberga 28.VII-8.VIII och Näsby 11-18.IX, huvudsakligen enstaka. Clas Källander, Karl Källander och Nils Ryrholm har också fått mest enstaka i ljusfällor i Sk. Löderup 27.VIII-20.IX, Go. Sundre 9-30.VIII och 31.VIII-28.IX samt Go. Hamra 9-30.VIII. Clas Källander har vidare tagit ett exemplar hemma i Up. Uppsala 13.VIII och 2 exemplar 27.VIII.

Clas Källander berättar om kålmalen (*Plutella xylostella*) att årets första fynd gjordes i Gä. Sandviken 28.IV men att arten sen inte visade

sig igen förrän 14.V med 4 exemplar hemma i Up. Uppsala. Här ökade den sedan snabbt i antal. Som vanligt var den plågsamt vanlig i Nb. Tornedalen 12-19.VII. Senare var den ovanligt sparsam. Årets sista kålmal fångades i ljusfälla 28.IX-16.XI i Go. Hamra.

Nya landskapsfynd

9. *Eriocrania sparmannella*. Gä. (KJCS 97).
25. *Stigmella confusella*. Vs (OLBS).
51. *S. salicis*. Ås (SVNS).
124. *Nemophora minimella*. Ög (FAZS).
131. *Adela croesella*. Jä (ERNS 49).
148. *Lampronia redimitella*. Nb strykes, To (BÅBS 92).
189. *Psychoides verhuella*. Up (BJOS).
196. *Agnathosia mendicella*. Ha (JOJS).
200. *Nemapogon wolffiella*. Ög (FAZS), Hs (BJOS).
202. *N. inconditiella*. GS (JOJS 00).
203. *N. clematella*. Vs (PGAS).
217. *Monopis monachella*. Ha (JMKS, OLBS, RYRS).
222. *Tineola bisselliella*. Gä (Anticimex genom KJCS).
223. *Niditinea fuscella*. Ög (FAZS).
257. *Parornix devoniella*. Vr (PENS).
268. *Acrocercops brongniardella*. Vg (RJES), Me (SVNS).
- 282a. *Phyllonorycter heringiella*. Jä (SVNS).
291. *P. coryli*. Vr (mina PENS).
305. *P. stettinensis*. Vr (PENS).
344. *Argyresthia bergiella*. Gä (KJCS).
347. *A. dilectella*. Ög (FAZS).
348. *A. abdominalis*. Ås, Ly (SVNS), Lu (JOJS).
351. *A. trifasciata*. Sm (KSMS).
352. *A. brockeella*. To (PENS).
353. *A. goedartella*. Jä (ERNS 48).
358. *A. retinella*. To (EQTS, IMBS, PGAS).
369. *Yponomeuta evonymella*. Jä (ERNS 47).
370. *Y. padella*. Jä (ERNS 82).
379. *Euhypnometoides ribesiella*. Jä (ERNS 66).
380. *E. albithoracellus*. Jä (ERNS 76).
- 381a. *Zelleria oleastrella*. Införd (BJOS).
391. *Cedestis gysselella*. Me (SVNS).
420. *Ypsolopha ustella*. Jä (ERNS 93).
424. *Digitivalva reticulella*. Sk (KJCS, RYRS), Öl (LTSS), Up (BJOS), Ås (SVNS).
428. *Ochsenheimeria vacculella*. Ög (FAZS).
438. *Lyonetia pulverulentella*. Up (BJOS 00).
442. *Bedellia somnulentella*. Up (GNBS).
474. *Depressaria depressana*. Vs (BJOS, PGAS).
488. *Agonopterix laterella*. Ög (FAZS).
494. *A. nervosa*. Vs (BJOS, PGAS).
503. *A. angelicella*. Ög (FAZS).
515. *Ethmia terminella*. Sm (KSMS), Öl (FAZS 98).
522. *Denisia obscurella*. Up (BJOS).
532. *Decantha borkhauseni*. Sm (BÅBS 01).
540. *Carcina quercana*. Up. (GNBS).

541. *Endrosis sarcitrella*. Ög (FAZS).
 542. *Hofmannophila pseudospretella*. Ög (FAZS).
 553. *Elachista tengstromi*. Vr (PENS).
 555. *E. quadripunctella*. Bo (PHNS).
 559. *E. atricomella*. Vr (PENS).
 562. *E. alpinella*. Ås (SVNS).
 577. *E. pomerana*. Vr (PENS).
 578. *E. humilis*. Ås (SVNS).
 582. *E. cerusella*. Vs (OLBS), Hs (BJOS).
 588. *E. dispilella*. Vr (PENS).
 603. *E. serricornis*. Ån (SVNS).
 620. *Coleophora limosipennella*. Up (BJOS), Vs (säckar EQTS, PGAS).
 632a. *C. cornutella*. Up (BJOS, FYKS, PGAS).
 636. *C. unigenella*. Lu (JOJS).
 649. *C. binderella*. Vr (PENS).
 650. *C. ahenella*. Up (BJOS, FYKS).
 657. *C. deaureatella*. Jä (ERNS 79).
 658. *C. mayrella*. Ås (SVNS).
 668. *C. svenssoni*. Lu (JOJS).
 671. *C. albidella*. Hr (KJCS, RYRS 92).
 673. *C. ibipennella*. Ög (FAZS), Bo (RYRS 91), Vs (PGAS), Vr (PENS).
 676. *C. currucipennella*. Ög (FAZS).
 699. *C. virgaureae* s.l. Pi (KJCS, RYRS 94).
 701a. *C. jaernaensis*. Sö (SVNS 66, CSNS 72), Up (HLS 60, BJOS 87, PGAS 99), Vs (BJOS 81).
 705. *C. squamosella*. Gä (KJCS).
 721. *C. ramosella*. Vr (PENS).
 737. *C. lassella*. Bo strykes (felbestäm *C. alticolella*, JOJS kontroll).
 769. *Mompha epilobiella*. Vr (PENS).
 833. *Monochroa hornigi*. Vs (BJOS, OLBS, PGAS).
 840. *Aristotelia subdecurtella*. Ån (SVNS).
 863. *Teleiodes luculella*. Ög (FAZS).
 868. *Athrips pruinosella*. Ås (SVNS), Lu (JOJS).
 877. *Bryotropha desertella*. Vr (PENS).
 880. *B. galbanella*. Bo (PHNS), Ås (SVNS).
 891. *Chionodes distinctella*. To (PENS).
 901. *Neofriseria peliella*. Gä (KJCS).
 903. *Mirificarma mulinella*. Bo (PHNS 01).
 923. *Scrobipalopsis petasitis*. Hr (PGAS).
 924. *Scrobipalpa acuminatella*. Gä (KJCS).
 932. *S. obsoletella*. Vr (PENS).
 936. *Caryocolum cassella*. Ha (OLBS).
 977. *Anacamptis populella*. Jä (ERNS 46).
 990. *Dichomeris juniperella*. Hs (BJOS).
 996. *Brachmia lutatella*. Ög (FAZS).
 1018. *Archips xylosteana*. Jä (ERNS 76).
 1038. *Epagoge grotiana*. Ha (OLBS).
 1039. *Capua vulgana*. Ög (FAZS 94).
 1058. *Eana derivana*. Ög (FAZS).
 1063. *Tortrix viridana*. Me (SVNS).
 1064. *Spatalistis bifasciana*. Vs (BJOS, PGAS).
 1068. *Acleris laterana*. Hr (KJCS, RYRS).
 1084. *A. umbrana*. Hr (KJCS, RYRS).
 1085. *A. hastiana*. Jä (ERNS 94).
 1089. *A. fimbriana*. Sö (EQTS).
 1095. *A. literana*. Ög (FAZS).
 1097. *Trachysmia sodaliana*. Ög (FAZS).
 1113. *Phalonidia permixtana*. Bl (PEBS), Bo (PHNS), Up (BJOS).
 1122. *Aethes margaritana*. Ög (FAZS).
 1130. *A. francillana*. Bo (PHNS 99).
 1135. *Cochylis subroseana*. Ås (SVNS).
 1143. *C. atricapitana*. Bl (PEBS).
 1153. *Olinidia schumacherana*. Bo (PHNS).
 1156. *Celypha rufana*. Ög (FAZS), Me (SVNS).
 1162. *Olethreutes siderana*. Jä (ERNS).
 1175. *O. hyperboreana*. Vr (PENS).
 1184. *O. rivulana*. Bo (PHNS 99).
 1192. *Hedya dimidiana*. Ds (PHNS).
 1193. *H. roseomaculana*. Sö (PGAS).
 1196. *Orthotaenia undulana*. Jä (SVNS).
 1199. *Apotomis infida*. Ög (FAZS).
 1207. *A. fraterculana*. Ås, Ly (SVNS).
 1211. *A. demissana*. Ås (SVNS).
 1215. *Endothenia marginana*. Up (BJOS).
 1218. *E. ericetana* (H.&W. 1845). Ög (FAZS).
 1219. *E. quadrimaculana*. Ög (FAZS).
 1220. *Lobesia reliquana*. Vs (BJOS, PGAS).
 1222. *L. bicinctana*. Hs (BJOS).
 1224. *L. abscisana*. Vg (PHNS), Gä (KJCS, RYRS).
 1232. *Eudemis porphyrana*. Ds (PHNS).
 1251. *Epinotia trigonella*. Jä (ERNS 95).
 1255. *E. brunnichana*. Jä (ERNS 45).
 1256. *E. maculana*. To (FAZS 01).
 1257. *E. caprana*. Bl (PEBS).
 1259. *E. subocellana*. Ly (SVNS).
 1270. *E. fraternana*. Vr (PENS).
 1272. *E. granitana*. Vr (PENS).
 1276. *E. gimmerthaliana*. Jä (SVNS).
 1290. *Gypsonoma aceriana*. Bo (JOJS, PHNS).
 1299. *Epiblema trimaculana*. Vs (BJOS, PGAS).
 1300. *E. rosaecolana*. Vs (BJOS, GPAS).
 1303. *E. teragonana*. Up (BJOS).
 1305. *E. foenella*. Jä (ERNS 98).
 1306. *E. sticticana*. To (PENS).
 1307. *E. scutulana*. Jä (ERNS 44).
 1320. *Eucosma obumbratana*. Ög (FAZS).
 1324. *E. maritima*. Ög (FAZS).
 1324a. *E. metzneriana*. Sm (KSMS), Öl (BZZS, JOHS, KAHS, LTSS, OLBS), Go (KJCS, KJKS, RYRS).
 1330. *E. conterminana*. Gä (KJCS).
 1361. *Pammene albuginana*. Vr (PENS).
 1370. *P. ochsenheimeriana*. Bl (PEBS).
 1373. *Cydia pactolana*. Vs (BJOS, PGAS).
 1377. *C. servillana*. Vs (OLBS).
 1384. *C. cognatana*. Bo (PHNS 01).
 1398. *C. tenebrosana*. Ög (FAZS 97).
 1404. *C. orobana*. Ås (SVNS).
 1405. *C. fissana*. Sö (PGAS).
 1411. *Dichrorampha alpinana*. Vr (PENS), Gä (KJCS, Solbrit Nilsson).
 1419. *D. acuminatana*. Ög (FAZS).
 1420. *D. consortana*. Nb (BJOS 00).
 1422. *D. sylvicolana*. Up (BJOS).
 1423. *D. gueneana*. Ås (SVNS).
 1429. *Prochoreutis sehestediana*. Vs (BJOS, PGAS), Ås (SVNS).

1476. *Platyptilia ochrodactyla*. Jä (ERNS 62, GNBS), Ly (GNBS).
 1490. *Pterophorus pentadactyla*. Vg (RJES).
 1492. *Pselnophorus heterodactyla*. Vs (BJOS, PGAS).
 1501. *Oidaematophorus rogenhoferi*. Ås (SVNS).
 1504. *Achroia grisella*. Vr (PENS 01).
 1509. *Anerastia lotella*. Ög (FAZS), Vs (SVNS).
 1510. *Cryptoblabes bistriga*. Me (SVNS).
 1512. *Oncocera semirubella*. Ög (FAZS).
 1520. *Selagia spadicella*. Bo (PHNS).
 1529. *Metriostola vacciniella*. Ög (FAZS), Ås (SVNS).
 1530. *M. betulae*. Jä (ERNS 83).
 1544a. *Nephoterix angustella*. Go (KJCS, KJKS, RYRS).
 1547. *Myelois tetricella*. Vr (PENS).
 1548. *Apomyelois bistriatella*. Hs (FAZS 01).
 1555. *Nyctegretis lineana*. Vr (PENS).
 1566. *Ephestia kuehniella*. Gä (Anticimex genom KJCS), Jä (ERNS 44).
 1576. *Pyralis farinalis*. Jä (ERNS 51).
 1589. *Euchromius ocella*. Hs (FAZS 01).
 1595. *Crambus uliginosella*. Bo (PHNS).
 1598. *Crambus heringiella*. Jä (ERNS 89).
 1618. *Catoptria fulgideella*. GS (FHDS).
 1623. *Thisanotia chrysonuchella*. Nä (PGAS 98).
 1629. *Platytes alpinella*. Vs (SVNS).
 1646. *Evergestis limbata*. Up (KJCS).
 1647. *E. aenealis*. Bl (PEBS), Dr (ÄCHS 98, RPLS).
 1649. *E. forficalis*. Jä (ERNS 47).
 1660. *Pyrausta ostrinalis*. Bo (JOJS, PHNS).
 1668. *Loxostege sticticalis*. Hs (FAZS 01).
 1679. *Eurhypara hortulata*. Jä (ERNS 45).
 1683. *Phlyctaenia stachydalis*. Dr (ÄCHS 01).
 1686. *Anania verbascalis*. Go (KJCS, KJKS, RYRS).
 1699. *Udea ferrugalis*. Hs (FAZS 01).
 1701. *Nomophila noctuella*. Hs (FAZS 01), Jä (ERNS 46).
 1705. *Palpita vitrealis*. Ög (FAZS 01).

Insamlare

BEFS = Christer Bergendorff, BJOS = Jan-Olov Björklund, BZZS = Per-Eric Betzholz, BÅBS = Bengt Åke Bengtsson, CSNS = Malte Carlsson, EQTS = Håkan Elmquist, ERNS = Harald Eriksson, FHDS = Nils Forshed, FAZS = Markus Franzén, FOUS = Markus Forslund, FYKS = Ingemar Frycklund, GNBS = Bert Gustafsson, HHLS = Hans Hellberg, IMBS = Lars Imby, JMKS = Mikael Johansson, JOJS = Jan Jonasson, KAHS = Hans Karlsson, KJCS = Clas Källander, KJKS = Karl Källander, KSMS = Peter Koch-Schmidt, LTSS = Mats Lindborg, OLBS = Bo Olsson, PEBS = Bert Pettersson, PENS = Carl-Åke Pettersson, PGAS = Göran Palmqvist, PHNS = Hans Pettersson, PÜZS = Per Prütz, RJES = Jens Rydell, RPLS = Göran Ripler, RYRS = Nils Ryrholm, SVNS = Ingvar Svensson, ÄCHS = Christer Ågren.

Litteratur

- Björklund, J. O. & Palmqvist, G. 2002. *Coleophora jaernaensis* n.sp. (Lepidoptera: (Coleophoridae) described from Sweden and Finland, and lectotype designation of *Coleophora sternipennella* (Zetterstedt, 1839). – Ent. Tidskr. 123: 99-107.
- Cederholm, L. 1978. Namnkoder – ett förslag till enhetliga personangivelser inom biologin. – Ent. Tidskr. 99:135-141.
- Cederholm, L. 1991. Svenska Zoolog-listan. – Stencil. Zoologiska Museet i Lund.
- Nieukerken, E., Koster, S. & Karsholt, O. 2002. *Phyllonorycter irmella*: a junior synonym of the common *P. lautella*. – Nota lepidopterologica 24:17-24.
- Svensson, I. 1993. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1992. – Ent. Tidskr. 114:29-35.
- Svensson, I. 1995. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1994. – Ent. Tidskr. 116:47-53.
- Svensson, I. 1999. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1998. – Ent. Tidskr. 120:23-35.
- Svensson, I. 2000. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1999. – Ent. Tidskr. 121:1-12.
- Svensson, I. 2001. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2000. – Ent. Tidskr. 122:61-68.
- Svensson, I. 2002. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2001 – Ent. Tidskr. 123:1-11.
- Svensson, I., Elmquist, H., Gustafsson, B., Hellberg, H., Imby, L. & Palmqvist, G. 1994. Catalogus lepidopterorum sueciae. – Naturhistoriska Riksmuseet & Entomologiska föreningen, Stockholm.
- Svensson, I. & Palmqvist, G. 1990. Förteckning över svenska fjärilsnamn. – Entomologiska föreningen, Stockholm.